Nagyvárad, 1898. IV. évfolyam 83. szám. Szerda, április 13.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . 2 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre , . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . 3 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 4 kr.

A második szentesitės.

Annak, második szentesitésnek nevezhetjük azt a trónbeszédet, mely tegnap, a 48-iki törvények szentesitésének félszázados évfordulóján elhangzott a legalkotmányosabb király ajkairól. Az 1848-iki törvényhozás ezen alkotásáról, amelyek emberi, polgári és politikai jogokat szereztek a nemzetnek, kijelenti a király ez alkalommal, hogy ez az az alap, amelyen Magyarország ujabbkori állami léte nyugszik.

Igaz, hogy az ezen alapon való örvendetes szellemi és anyagi haladást nem minden téren lehet konstatálni. Mert például daczára a nemzet számbeli gyarapodásának, a politikai jogokkal felruházott polgárok száma félszázad óta ahelyett, hogy gyarapodott volna, inkább apadt, — a családi, egyéni és társulati jogok megnyirbáltattak, a vallás szabadság — a vallástalanság szabadságává fajult, — az anyagi »haladás« pedig inkább csak az adósságok, mindenféle terhek, adók és a nyomoruság növekedésében mutatkozik.

De ha a korona fenkölt lelkü viselője, mint tegnap megmutatta együtt érez a nemzettel és ha tanácsadói megfogadják a legmagasabb helyről kapott tanácsot és nem osztály vagy klikk érdekeket fognak istápolni, hanem, mint a király mondotta, az állami intézményeket a létező alapon oly úton fejlesztik tovább, amely az ország valódi javának előmozditására vezet, — akkor nem marad el a Mindenhatónak áldása, melyért a felség esedezik, akkor boldogulni fog a magyar haza.

Joggal reményljük, hogy a második uj, áldásos korszaknak lesz megnyitója, melynek áldást fakasztó forrását a király és nemzet együtt érzése fogja képezni.

* * *

Az ünnepségek lefolyásáról a következőkben számolunk be olvasóinknak:

A székesegyházban

Mikor az egész ország abban az örvendetes érzelemben, hogy szabadságot teremtett törvényeink szentesitve lettek, együtt érez, mikor minden, hazáját szerető magyar őszintén örvend a nagy események évfordulójának, akkor a katholikus egyház is méltó kifejezést ád a közérzületnek és közhangulatnak.

Fényes volt az az istentisztelet, a melyet a székesegyházban az április 11-iki évforduló tiszteletére tartottak. Nem azért, mert a váradi hivatalos organum, a társadalom kitünőségei, a nagyváradi előkelő személyiségek egytől-egyig ott voltak, hanem azért, mert benső, őszinte érzelemmel demonstráltak egy oly ünnep mellett, a melyet a magyar nemzettel egyetemben a magyar király ünnepelt, a törvénybe igtatott szabadság 50-ik évfordulója mellett.

A székesegyház hajója megtelt a megye és város polgáraival. Bár a templomban nem láttuk mindazokat, akiket más ünnepélyes alkalommal ott láthattunk, de ettől eltekintve, nagyon sokan voltak a templomban. A megye, a város és a közélet vezérlő alakjait ott láttuk és együtt ünnepelték ők az ájtatos hivők százaival és ezreivel azt a napot, a melyet a nemzettel együtt ünnepel az apostoli koronás király: a szentesitett, alkotmányos szabadság megszületésének félszázados évfordulóját.

S mig a kóruson a »Te Deum« ünnepélyes és áhitatos hangjai áradtak, emelkedtek és terjedtek, addig a templomban levőknek szive egyetlen egy óhajtásban, imádságban dobbant össze: hogy Isten áldja meg a jó királyunkat, aki a nemzettel együtt érez, mindig, bárminő formát adjanak ez együtt érzésnek a külső felfogás, a politikai meggyőződés és a melléktekintetek.

Az ünnepélyes istentiszteleten ott láttuk a megye és a város vezér férfiait, még pedig:

Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, Medvigy József táblai tanácselnök, Járossy Károly tábla biró, Tassy Pál, dr. Bozóky Alajos, dr. Bulyovszky József polgármester, Hlatky Endre, Ranyiczky Károly, Molnár Imre, Hoványi Géza, Olasz Gyula, Komlóssy József, Ragány János, Perjessy Mihály, Baranyi András, Bordé Ferencz, Keszthelyi Zoltán, Rimler Károly, Lázár Zoltán, Lázár Márton, Kurovszky, Tóth Imre, Szemes Ferencz, Stark Gyula, Géczy Lajos, Ferencsik Ödön, a birói kar és a káptalani és püspökségi tisztviselők.

A »Te Deummal« kezdődött ünnepélyes szent misét Belopotoczky Kálmán dr. tábori püspök czelebrálta teljes segédlettel. És

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Hervadó kikelet.

Irta: **Thury László.**

Mikor a zöldelő levelek közül az ibolya kis kék virága előtünik, a déli szél puha szárnyán haza repül a dalos madár s átsuhan az ébredő táj felett.

Megtalálja ujra a fehér virágos jázmin bokrot, melynek rejtekében még alig kihülve ott van tavalyi fészke s nem vándorol, nem suhan tovább, hanem ujra megtelepszik enyhet adó árnyékában. Nem talál annál szebbet, jobbat, volna bár lombosabb, csendesebb és jobban megrakva feslő bimbóval . . . .

*

Sárossy Kálmán sokáig, nagyon sokáig volt szerelmes a város legszebb leányának tartott Szerémy Ilonába. Nem látott még soha olyan ragyogó szemeket, olyan ébenfekete hajat, vékony, ives szemöldököt és karcsu termetet, mint Ilonkáé volt. Baráti körökben mindig igy beszélt.

Évekig állhatatos maradt; minden hét meghozta Ilonkának, Kálmán ajándékát, virágcsokrot, vagy éjjeli zenét s ugy látszott, hogy a sors által egymásnak rendelt két ember szerenesésen egymásra tanált.

A kik Sárossy Kálmánt ismerték, nem is kételkedtek a jövendő felől. Erős, határozott jellem volt, a ki ingadozni nem szokott s a megkezdett utat holmi apróbb szenvedélyek befolyása alatt soha el nem hagyta.

A másik érdekelt félt Ilonkát, nem is érintették soha a kis város pletykái és találgatásai. Kálmán villogó szeme, egyenes karaktere elég bizonyiték volt arra, hogy a szelid, feltünni, kaczérkodni nem vágyó leányka szive örökre le legyen bilincselve.

*

A tavaszi aranyos napsugárral egyidőben tért haza Kálmán egy évi tanulmány utjáról. Ugyanekkor költözött a városba Ilvay Katinka, egy régi nemesi család sarja, a ki, ha egyebet nem is, de ősei könnyelmü vérét bizonyosan átörökölte. Szép szőke leány volt, nagy bóditó fekete szemekkel.

Mikor a korzó élő oszlopai először megláttak, égre-földre esküdöztek, hogy olyan nzemet még soha életükben nem láttak.

Kálmán csak mosolygott. Mik azok az Ilonka két csillag szeméhez képest?

Egyszer, a mint ott áldogált a Petőfi-tér sarkán, a kis Katinka a virággal boritott kalap alól mélyen szemébe nézett.

Valami melegség futott át szivén. Önkéntelen utána nézett, s rajta is felejtette a szemét, mig a kis szőke tünemény a sarkon be nem fordult.

Ez időtől kezdve Kálmán nem érezte jól magát sétája után, ha Katinkával nem találkozott, — mig a szerény vizitek nagyon is unalmasaknak kezdtek előtte feltünni.

*

Pedig ha egy kicsit mélyebben tekintett volna Ilvay Katinka mélységes szemében, s azon át a hiu kis szivébe, aligha vissza nem fordult volna bűnbánólag régi halvány képéhez.

De hát azok a szemek elég villogók voltak arra, hogy a vizsga szem bennük jó eleve elvakuljon.

Ketten jártak leginkább Ilvayékhoz: Járossy Kálmán meg Latorczay Zoltán, a daliás huszárfőhadnagy, Katinka elég jól értett ahhoz, hogy mind a kettőt elvakitsa s hű lovagjává tegye.

Kálmán azt állitotta, hogy Katinkának jobban áll ha haját felfésülve hordja, — Latorczaynak jobban tetszett, ha a selymes, csillogó gyürük fehér homlokára hullottak.

Mikor aztán Katinka a Latorczay gyönyör-

Aranyi és Róth
Nagyvárad Zöldfa-utcza, 36.

A tavaszi idény beáltával ajánlják a legjobb minőségü fekete, barna és zöld czipőket a legolcsóbb árban. — Valódi „Ita“ és „Pichler“-féle kalapokat. — Nyakkendő különlegességek, kész fehérnemüek a legszebb kivitelben.

mig a főpap áldást hozó szavai széthangzottak a tágas boltivek alatt; egybeforrtak a jelenlevők szivbeli azon fohászával, hogy Isten áldása kisérje az ősz királyt, a magyar nemzet apostoli, felkent, szivjóságban gazdag uralkodóját, a béke és engesztelés igazi apostolát.

Nem kereste azt senki, hogy politikai meggyőződése mit sugal, nem kereste azt senki, hogy személyes felfogása mit javal, de mindenki azt érezte át, azt, a mit a hazáját igazán szerető minden magyar polgár át kell, hogy érezzen, a benső megelégedést, az őszinte örömet és a jóleső nyugalmat. Az Isten házában találkozott a nemzet és a koronás király azon közös óhaja, hogy az áldást hozó béke nyugalma és biztositéka mellett egyesüljön minden óhaj, minden kivánalom és követelmény, a mit a hazáját igazán szerető hazafi a magyar haza felvirágozására és békés tovább fejlődésére üdvösnek, jónak és kivánatosnak tart.

A megye diszközgyülése.

A hálaadó istenitisztelet után Biharmegye és Nagyvárad város törvényhatóságának tagjai a megyei székház disztermében gyülekeztek, a vármegye diszközgyülésére.

A kapu alatt diszbe öltözött városi és megyei hajduk álltak, fennt a terem bejárata előtt pedig a régi csatlós diszbe öltözött megyei szolgák voltak felállitva, abban a ruhában, a melyben a milleniumi hódoló felvonulásban a megye küldöttségével vettek részt.

Fél 11 órakor lépett a terembe *Beöthy* László főispán, Szunyogh Péter alispán kiséretében. Éljenzéssel fogadták.

A diszgyülésen jelen voltak:

Riharvármegye törvényhatósága részéről: gr. Stubenberg József, Szikszay Lajos (diszmagyarban,) Hegyesi Márton, dr, Márkus László, Szabó József (diszm.) Nagy Lajos, dr. Fráter Imre, Fráter Kálmán, dr. Popovits György, Balogh Elemér, (diszm.) Baranyi András (diszm.), Keszthelyi Zoltán (diszm.), Cziffra Gerő, Széchenyi Jenő, Zajnay János, Radnay Farkas, dr, Miskolczy Ferencz, Szász Ágoston, Balázsházy Bertalan, Baranyi Zsigmond, Klobusitzky Béla, (diszm.) Olasz Gyula, dr. Fássy Lajos, Papp János, (diszm.) Des Escherolles Kruspér Károly, Popper Adolf, Frater András, Kiss Elek, Bakacs Béla, Torma Lajos, Mojzes Imre, Balázsházy Iván, Szunyogh Lóránd, Puskás Lajos, Faliczky Viktor, Szemes dr, Nemes Imre, Györffy Sándor, Szathmáry Király Andor (diszm.), lov. Wertheimstein Alfréd, Sternberg Lázár, Miskolczy Árpád, Géczy Lajos, Kovács Béla, Mütter Ferencz, Hornyánszky, Pál Veress János, Jancsó Dezső, Lestyán Adorján, Wallver Ödön, Lázár Zoltán stb.

Nagyvárad város törvényhatósága részéről: dr. Bulyovszky József, polgármester, Ragány János, Bordé Ferencz, Komlóssy József, dr. Hoványi Gyula, mindannyian diszmagyarban, ezeken kivül ifj. Rimler Károly, Czeglédy Sándor, Sztarill Ferencz, Sztarill János, Szüts István Szüts Dezső, dr. Grósz Albert, dr. Bozóky Alajos, dr. Molnár Imre, Müller Salamon, Gábel Jakab, dr. Sarkadi Lajos, Incze Lajos, Jablonszky Emil stb.

Elnöklő főispán a diszközgyülést megnyitván, előadta, hogy annak egyedüli tárgya az 1848-iki törvények szentesitése 50 éves fordulójának megünneplése.

A megnyitó után

Hegyesi Márton

emelkedett fel s méltatta az 1848-iki törvényeket s az emléknapot.

A nemzetek életében — ugymond — vannak kiemelkedő mozzanatok, melyek, mint valami mértföldmutató, jelzik a nemzet emelkedését vagy hanyatlását.

Sok ilyen jelző tábla van a magyar nemzet történelmében. Nemzetünknek balsorsa, mely csak ritkán szünt meg tépni bennünket, sokkal több olyan eseményt jegyeztetett fel történelmünk lapjaira, melyhez köny és vérözön emléke van tapadva. A Sajó partjain, Mohács, Trencsén terein s ottan a világosi vár körül beh sok fényes remény szállott korai sirjába s beh sok magyar sziv törött meg. Talán az esténként ottan előjövő szellő még máig is azért susog olyan bánatkeltően, mert az a honfi keblekből hajdan az ég felé szállott panaszos sóhajok soha meg nem szünő visszhangja.

De vannak oly emlékeink is történelmünk lapjain, melynek megpillantásakor még ma is és mindig, mig magyar él, örömtől dobban meg szivünk. Igaz: nem sok. Az örömből korán sem juttatott a népek sorsát intéző gondviselés a magyarnak annyit, mint a bánatból. De talán éppen ez vált javunkra. A pálma is annál inkább nő, minél több terhet aggatnak rá; az arany az olvasztóban válik ki a salakból s a vas hevités és nyomás által alakul át aczéllá.

S azon jelző táblák között, melyek a boldogság azon ritka korszakát tünteti föl, midőn a magyar nemzet nehéz küzdelmek, hosszu szenvedések árán évszázadok álmait látta megvalósulni, a legfényesebb gloriával az van körülvéve, s arra tekint legtöbb kegyelettel minden hazafi, öreg és ifju egyaránt, melyre ezen szám van felirva: **1848.**

Beszédjét igy végzi:

Adjunk hálát a magyarok Istenének, ki bennünket annyi világrázó s országokat eltemető és népeket megsemmisitő viharok között és ezen a könyeinktől annyiszor áztatott s vérünkkel annyiszor öntözött hazában megvédett és megtartott, hogy ezt megengedte érnünk.

S boruljon le hódolattal, ismétlem fenti szavaimat és ezzel is zárom is beszédemet, ezen látvány előtt minden magyar s némuljon el a nemzet és uralkodó együttérzésének harmoniáját megzavarni akaró pártoskodás!

Ezeknek indokolásul való előterjesztés kapcsán, bátorkodom azon inditványnyal járulni a tekintetes közgyülés elé:

Méltóztassék az ős Biharmegye nevében a maga részéről is az 1848. évi törvényhozás nagy alkotásai iránti háláját s azoknak szent emlékét a megye jegyzőkönyvében kegyeletteljesen megörökiteni, hazafiui érzelmeinknek ezen szavakban adván kifejezést: Éljen s viruljon örökké az 1848-iki törvények által másodszor megalapitott magyar haza, s éljen az emberi kor legvégsőbb határáig az azon törvények félszázados megalkotását a hálás nemzettel együtt ünneplő s a legalkotmányosabban uralkodó koronás királyunk.

A beszéd egyes pontjait élénken megéljenezték s végül megtapsolták.

---

ködését elégnek találta, oda állt a nagy velenczei tükör elé, fésűjét elővette, s haját hátra simitotta, lágy selymes haj volt, úgy állott a mint ő kivánta.

Mind két hódoló meg volt elégedve. Hatorczay azt gondolta, hogy megszánta szegény Kálmánt, legyen neki is öröme; rendszerint megis csak az ő kedve szerint hordja. Kálmánnak az esett jól, hogy vetélytársa bosszankodását tekintetbe sem véve csak az ő kedvében akar járni.

Ha ma Latorczaynak egy szál nefelejcset juttatott a szerencse a Katinka kis fehér kezéből, holnap bizonyosan Kálmán gomblyukában viritott egy piros szegfü, az igaz szerelem jelvénye.

Kálmán mégis előnyben érezte magát. Ugy találta, Katinka szép szemei sokkal mélyebben tekintenek reá, mint Latorczayra s a hangja is sokkal epedőbb, édesebb, mikor a viszontlátást hangoztatva, tőle elbucsuzik.

Lehet, hogy nem is képzelődött. Katinka látszólag jobban vonzódott hozzá, mig a hadfiak iránti ellenszenvét többször kinyilatkoztatta. Ki róhatná fel neki, hogy mindig csak Latorczay távollétében . . .

*

A mikorra a májusi csillogó napsugár a gyöngyvirág kis fehér szirmait felpattantotta, Sárossy Kálmán holt szerelmes lett a pajkos Katinkába. Teljes életében tartozkodó, meggondolt ember volt. Most is sokat gondolkozott, hányta-vetette a körülményeket, de bizony a sziv hangos dobogása elnémitotta a gondolkozó ész kételkedő hangját.

Nem birt tovább magával, elhatározta, hogy ha kudarcz éri is, de végét veti a kinzó kétségnek.

. . . A korzón találkozott este Katinkával.

Erős, langyos szellő seperte végig a sima kőkoczkákat, körülsivitva, hütve Kálmán forró homlokát. Százszor el akarta kezdeni, de ugyanannyiszor elnémult, a mint a távoli villámlás. halvány fénye Katinka pajkos arczára esett.

Végre összeszedte magát. Elvégre is férfi s lesz ereje az esetleges csapás elviselésére,

Fojtott hangon kezdte el:

». . . Régen akartam már magával komolyan beszélni, Katinka.

Határozott elvem volt eddig, hogy *először* nem vallottam volna soha szerelmet, ha még ugy szerettem volna is valakit. Mosolyog rajta ugy-e, de ugy gondolja, hogy okosságra vall.

Mosolyoghat azért is, mert érzi, hogy maga volt az, aki ez elvemet megingatta, aztán összetörte. Mutatta, hogy kedvel, de ezt megtette mással is. Eleinte küzdtem, viaskodtam a mindig nagyobbodó, növekvő szenvedély ellen, de nem birtam vele többé. Be kell ezt magának vallanom, a nélkül, hogy a viszonzás legcsekélyebb reménysugarát vetette volna szivembe . . «

Nem folytathatta tovább. Katinka bizonyosan nagyon érzelgősnek találhatta a vallomást, mert gunyos mosolygása egyszerre ezüstös kaczagássá változott át . . .

Aztán eltünt arczáról a jókedv; ugy mutatta, mintha szánná áldozatát. Csak szavai vágták, hasgatták a fiatal ember szivét:

»Nem is gondoltam, Kálmán, hogy maga ilyen szentimentális. Én azt hittem, hogy mi csak nagyon jó barátjai voltunk egymásnak és azok is leszünk mindvégig. Ha tudom, hogy ilyen nagy gyermek, nem lettem volna soha magához olyan jó«.

Egy pillanatig megállott. Ennyiből megérthette Kálmán, hogy szive hideg; még azt nem tudta volna meg, hogy egész lelkén a kaczérság, a nagyravágyás és hiuság uralkodik.

De nem lett volna nő, ha szive legelrejtettebb titkát is el nem árulta volna. Vissza akarta tartani, de ki tört belőle:

»Legyen erős és határozott, Kálmán! Látja én nem is vagyok olyan szép, som olyan jó, mint Szerémy Ilon . . .«

Elhallgattak. Mindketten érezték, hogy olyat mondtak el egymásnak, a mit jobb lett volna elhallgatniok.

*

Sárossy Kálmán sokat tünődött azután, hogy miért is követte el vele Ilvay Katinka ezt a szivet kinzó komédiát?

A probléma háromfelé is találhatott megfejtést: vagy Szerémy Ilonkán, vagy Sárossyn, vagy Latorczayn akart diadalt aratni.

Az utóbbi annál bizonyosabb, mert a szép Katinka két hét mulva Latorczay főhadnagy karján jelent meg az esteli korzón.

Ha Sárossy jobban ismeri a női diplomácziát, azt is bizonyosan kitalálja, hogy Ilvay Katinka a problémát korántsem szakitotta három részre, banem egy csapással három czélt oldott meg egyszerre.

Utánna

Papp János

megyei főjegyző hosszabb beszédet tartott. Nem lenne teljes — ugymond — az ünnep, ha csak a Hegyesi Márton által tett inditványokat fogadná el a törvényhatóság. Részletesen ismertette a 48-at megelőző időszakot, majd a 67-iki kiegyezés korát méltatta. Különösen tetszéssel fogadták az ő Felségéről mondott részletét a beszédnek. Végül javasolja, hogy a Hegyesi Márton inditványának kiegészitése képen határozza el Biharvármegye törvényhatósága, miszerint mély háláját hódoló feliratban juttatja ő Felsége elé.

Ezután felolvasta a következő hódoló feliratot:

Felséges császár és apostoli király!

Legkegyelmesebb Urunk!

Ma félszázados évfordulóját üljük amaz emlékezetes napnak, midőn Magyarország a modern jogállamok sorába lépett.

Ámbár ősrégi alkotmányunk, melyet a honfoglaló ősök vérszerződése megállapitott, majd pedig Szent István első apostoli királyunk bölcsesége a keresztény európai népcsaládok felfogásához átidomitott, annyi század viharjainak győzelmesen ellentállott, az idők folyama és az avval karöltve járó haladás mégis szükségessé tette, hogy azt a közszabadság, a jogegyenlőség és az ujkori szellem által követelt irányban ujból átalakitsuk s hazánk egységét, nemzeti jellegét és államjogi függetlenségét biztositó ujabb intézményekkel kibővitsük.

Az átalakitás nagy munkáját Felséged királyi elődje, dicső emlékü V. Ferdinánd király ő Felsége által szentesitett 1848-ik évi törvények valósitották meg.

Ezeket a törvényeket a nemzet mindjárt akkor s azóta szakadatlanul egész alkotmányosságunk, jogfolytonosságunk és haladásunk alapjául tekintette s hálás szivvel tapasztalta, hogy azokat Felséged is, a király és a nemzet kölcsönös egyetértésének legbiztosabb zálogául elfogadni kegyeskedett, mi által a mondott törvények előttünk csak nyertek értékökken.

A mindenkor emlékezetes ezen évforduló s ma már az 1898. évi V. t.-cz. erejénél fogva nemzeti ünnep alkalmából nyilvánuló hazafias érzelmeknek Biharvármegye közönsége is óhajt kifejezést adni és a midőn a mai napon tartott diszközgyülésében a nagy nemzeti alkotások sikere s a haza és trón érdekében bevált fényes eredmények fölött osztatlan lelkesedéssel, igaz örömét jegyzőkönyvébe iktatni elhatározta: ugyanakkor forrón kéri a Mindenhatót, hogy Felségedet hü magyar nemzete boldogulására még igen hosszu élettel áldja meg!

Felséged legmagasabb szine elé pedig azon legalázatosabb kéréssel járulunk, hogy tántorithatlan ragaszkodásunk, szeretetünk és hüségünk tiszteletteljes nyilvánitását kegyesen fogadni méltóztassék.

Kik egyébiránt a legmélyebb alattvalói hódolattal vagyunk.

Kelt Biharvármegye törvényhatósági bizottságának 1898-ik évi április hó 11-én Nagyváradon tartott diszközgyülésében.

A vármegye közönsége nevében:

Szunyogh Péter,
alispán.

Az éljenzés lecsillapultával *Szabó* József bizottsági tag inditványozta, hogy ugy a Hegyesi Márton, mint Papp János beszédeit, valamint a hódolófeliratot egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktassák.

Beőthy László főispán szép beszédben kimondotta a határozatot, mely szerint egyfelől a nagy idők nagy alakjainak emléke iránti kegyeletből, másfelől a 48-as törvények iránti ragaszkodásból kimondja a törvényhatóság, hogy a király Ő Felségéhez hódoló feliratot intéz; a Hegyesi Márton és Papp János beszédeit a hódoló-felirattal együtt jegyzőkönyvébe iktatja. Végül éltette Ő Felségét.

A diszközgyülés a főispán éltetésével oszlott szét.

Nagyvárad város diszgyülése.

A megyei székháztól a városházára vonultak a két törvényhatóság tagjai.

A városház lépcsőjét s a terem bejáratát elől délszaki növényekkel diszitették. A bejáratnál teljes diszbeöltözött városi rendőrök álltak.

A megye törvényhatóságából azok, akik a megye gyülésen részt vettek, eljöttek a város diszközgyülésére is.

Nagyvárad város törvényhatóságából jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Guttmann József, Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, dr. Molnár Imre, Pallay Lajos, dr. Sipos Árpád, Stark Gyula, Schöplin Ágoston, dr. Berkovits Ferencz, dr. Sarkadi Lajos, Berger Dániel, Frankl Lázár, dr. Friedländler Sámuel, Fuchs Mór, Gábel Jakab, Ternyei Antal, Ullmann Izidor, Balogh Döme, Bartsch Sándor, Czeglédy Sándor, Deutsch Simon, Farkas Izidor, Gyalokay Lajos, Harmathy Károly, Incze Lajos, ifj. Kohn Sámuel, Lévay Zsigmond, Löblé Henrik, Mandel Adolf, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyiry György, Rádl Ödön, Rendes Vilmos, Sal Ferencz, Schenker Mihály, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Sztarill Ferencz, Steiner M. Albert, dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Komlóssy József, Szüts Dezső, ifj. Rimler Károly, Sztarill János, Bordé Ferencz, Dús László, Ragány János, Nemes Jenő, Szüts István, Szántó Lajos.

Beőthy László főispán rövid szavakkal megnyitotta a diszgyülést, ismertetvén a napirendre tüzött tárgyat.

A megnyitás után

Hlatky Endre

tartotta meg az emlékünnep méltatását. Néhány szóval akarja feltüntetni, hogy mihez van füzve, mi az alapja a mai ünnepnek, mikor a nemzet visszatekint arra az időkre, a mely április 11-hez juttatta Magyarországot. Félszázaddal ezelőtt szánalmas helyzetben volt a nemzet; csak papiralkotmánya volt, s legszentebb érdekeit lábbal tiporták. A vármegyék küzdöttek, hogy megvédjék a szabadságot. Az 1790. törvény 3—3 évre országgyülés tartását rendelí és 13 évig nem hivták össze. A megyéket főispánok, sőt adminisztrátorok kormányozták. Ezt pedig a magyar törvény nem ismeri el. 1825-ben rendelet jött, hogy az osztrák érdekek megvédésére ujonczozást kell tartani, bankó helyett pengő pénzzel kell az adót fizetni. A megyék ekkor ellenálltak jórészben, köztük Biharvármegye is, mit szintén adminisztrátorral kormányoztak. 14 megyében zavarok is voltak s ennek a következménye az lett, hogy az országgyülést összehivták. — Szépen méltatta ezután gr. Széchenyi István tevékenységét, eszméjét. Kimutatta, hogy Széchenyi a Hitel, Világ, Programm, töredékek stb. czimü munkájával felrázta a szunnyadó nemzetet álmából, s ugyanazokat az eszméket vetette felszinre, a melyek később a 48-iki törvényekben lettek lefektetve. Széchényit követték Dessewffy, Wesselényi. Méltatja ezután Kossuth Lajos müködését. Az általa hirdetett elvek szentek, igazságok voltak s az ember szivéhez szálltak. Szépen, krónikus rendben részletezi az utolsó rendi országgyülést. Nincs példa rá, hogy 19 nap alatt 31 törvényt alkossanak, a melyek a legfontosabb kérdéseket rendezik. Beszédében leirja V. Ferdinánd érkezését Pozsonyba, mikor örömlázban égett a nemzet. Ügyesen ráforditotta, hogy éppen tegnap 50 év után a nemzet lelkesedése között érkezztt Ő Felsége Budapestre, hiv magyarjai közé. Lendületesen emliti fel, hogy ezelőtt 50 évvel véget ért a rendi országgyülés; bezárult a történelem egy korszaka s egy uj kezdődött, a mely bizonyára nem lesz disztelenebb, mint az előbbi. Ismerteti a 48-as törvényeket s rátér a kiegyezésre, melyet a király és Deák Ferencz bölcsesége alkotott meg. Beszédét végezvén, kívánja, hogy adja az Isten, mint ma, a jövőben is ugy értsék meg király és nemzet egymást s akkor törjenek bár ellene, a poklok kapui sem fogják megdönteni Magyarországot. Inditványozza, hogy király Ő Felségéhez hódoló feliratot intézzen a törvényhatóság.

Zugó, hosszas taps, éljenzés hangzott fel perczekig a beszéd elhangzása után.

Majd *Rácz* Mihály főjegyző olvasta fel a következő lendületes hódoló feliratot:

Császári és apostoli királyi Felség!

Legkegyelmesebb Urunk!

A magyar nemzet soha el nem muló emléke és mindenkoron megujuló hálája lesz csatolva azon nagyfontosságu korszakhoz, melyet az 1848-iki alkotások tetőztek be. Évtizedeken át hazafias, kitartó munkássággal, ernyedetlen erélylyel, a kor igényeinek, a fejlődő eszmék hatalmának felismerése mellett, mindazonáltal senkitől nem kényszeritve, semmi nyomás alatt nem állva: Magyarország törvényhozó testülete — mely még mindég a kiváltságos osztályok képviselőiből állott — a rendi alkotmány elfogultságain felülemelkedve alkotta meg mind azon törvényeket, mik a hübéri viszonyokat megszüntették, a hon polgárainak egyenjoguságát, egyenlő kötelezettségeit megállapitották és mind a polgári, mind a politikai jogokat a hazában élő nép minden osztályára kiterjesztették.

Ezen nagyszerü, alkotmányos reformintézménynek teszik alapját az uj Magyarországnak; ezen reform-intézményekkel fegyverezvén föl magát — lépett az egységes magyar nemzet először diadalmasan az elámuló világ elé ugyszólván sirja széléről.

Magasztos eszmék győzelmét ünnepeljük, szent eszmék megvalósulásán lelkesedünk e napon, mert hiszen Felséged dicső emlékezetü elődje, V. Ferdinánd királyunk, éppen ma ötven éve szentesitette a törvényeket, melyeket Felséged is ugy ismert föl a jogfolytonosság alapjától, mint a trón legerősebb biztositékait.

Midőn a koronás királyunkkal szivben, lélekben összeforrva üljük meg a törvénybe iktatott lélekemelő ünnepet: kegyeletünk gyakorlása közben lehetetlen meg nem emlékezni azon nagyokról és dicsőkről, akik a haza üdvén, a nemzet megerősitésén s ezzel együtt a trón megszilárditásán müködve, mint prófétái, apostolai és hősei a nagy korszak hatalmas eszméinek — kegyeletünket, hálánkat kiérdemelték.

Felséges Urunk!

Felismertük, megértettük a történelmünkön keresztül huzódó ama nagy tanuságot, hogy hazán s ebben a magyar nemzet mindig akkor volt boldog, erős, sőt mondhatjuk hatalmas, midőn koronás királyával egymást megértette: arra kérjük tehát a Mindenhatót, a minden királyok királyát, miszerint a most fennálló egyetértést, mely mellett őseinktől öröklött hüségünkkel, csendben és viharban egyaránt megállani kivánunk, tartsa fenn a jelen és a jövendő nemzedékek számára, hogy örök legyen itt a magyar nemzet,

a magyar nemzet hazája s örök abban a dynasztia fénye!

Kelt Nagyváradon, Nagyvárad t. h. j. felruházott város közönségének 1898. évi ápril hó 11-én tartott rendkivüli diszközgyüléséből.

A város közönsége nevében:

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

Perczekig tartott a taps, a lelkesedés fellángolása, melyet a hódoló felirat remek stylja keltett a jelenvoltak szivében.

Beőthy László főispán a következő remek beszédben méltatta az ünnepet s indokolta a közgyülés határozatát:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága azon erős meggyőződésben, hogy a nemzeti történelem egyes kiváló jelentőségü eseményeire való kegyeletes viszszaemlékezés által, nem csupán a dicső mult iránt tartozó hála köteles adóját rójjuk le, — hanem az élő nemzedéket is hasonló nemes tettek követésére serkentjük, miután a 48-iki törvények létrejöttét, ugy az annak előkészitése és megteremtése körül megindult küzdelem során felébredt nemzeti közszellem imponáló erejét, a kor szereplő egyéneinél tapasztalt tiszta, önzetlen hazafiságot, kitartó bátorságot és bölcsességet, valamint a törvények belértékét és sulyát tekintve, méltán soroljuk az utóbbi századok legértékesebb vivmányai közzé, melynek becsét azon körülmény teszi teljessé, hogy eme tény egyik becses megnyilatkozása volt a nemzet és fejedelem között elért örvendetes egyetértésnek, mely egyetértés a történelem tanusága szerint államunk erősbitésének és fejlődésének minden egyik leghathatósabb tényezője volt: — mindezekre tekintettel a törvényhatósági bizottság a tett inditvány elfogadásával a 48-iki törvények királyi szentesitésének emlékét jegyzőkönyvében megörökiti s szeretett királyunkat az elfogadott felirat utján alattvalói hódolattal üdvözli.

Dr. Bulyovszky József polgármester a remek beszédek és a hódoló felirat hatása alatt inditványozza, hogy ugy Hlatky Endre és a főispán beszéde, valamint a hódoló felirat a törvényhatóság jegyzőkönyvében megörökitessék.

Az inditványt természetesen elfogadták

Tizenkét óra után lelkes hangulatban oszlott szét a diszközgyülés.

A szegények megvendégelése

A város és megye diszközgyülésén láttuk a fényt, pompát, lelkesedést. Jó gondolat volt és nemes eszme, hogy az ünnepnapon a szegénység, nyomor enyhitésére is gondoltak.

Déli 12 óra előtt már ellepte a szegény emberek, asszonyok gyermekek tömege Kert-utczát, hogy egy napra részesüljenek a jótékony adományban.

A városmajor udvarán ezer pár friss virsli, 5 száz kenyér és 2 hektoliter tiszta hegyi bor várta a szegényeket.

Hegedüs Géza, *Windisch* Károly v. majoros és *Maszlay* Károly v. tüzoltó parancsnokkal, rendőrök és tüzoltók segélyével eszközölték a kiosztást.

A rendet *Szabó* Gábor és *Sarkadi* József rendőrbiztosok tartották fenn.

Megható volt nézni, hogy a virsli, kenyér és bor láttára, nem egy szegénynek megcsillant a könny a szemeiben.

Összesen 780 szegénynek adtak 2—2 pár meleg virslit, 1 kenyeret és 3 deczi bort.

Még volt több szegény is, de hát többet már nem tudtak ellátni.

A fővárosban.

Az országgyülés két házának együttes ülése 1898. évi április hó 11-én, hétfőn d. e. 11 és fél órakor *Károlyi* Tibor gr. és *Szilágyi* Dezső elnöklete alatt.

A függetlenségi párt határozatához hiven a mai ülésen meg nem jelent és ezek helyeit a nagy számban megjelent főrendek foglalták el.

A néppárt tagjai közül is csak kevesen jöttek el és igy közülök Rakovszky és még mások polgári ruhában.

A főrendek és a kormány tagjai csillogó magyar diszruhában jöttek el az ülésre.

A karzatok tömve voltak. A 48-iki törvények megalkotásában résztvett képviselők közül egyedül az öreg Podmaniczky volt jelen honvéd őrnagyi diszruhában.

Az öreg Madarász is csak az ülés után került elő rejtekhelyéről és az őt lelkesen üdvözlő tömegnek azt mondotta:

— Már elment a diszsereg, most már előkerülhetek.

Károlyi Tibor gr., a főrendiház alelnöke: Az országgyülés két házának együttes ülését megnyitom.

Az ülés jegyzőkönyvét Cziráky Antal gr. főrendiházi és Molnár Antal képviselőházi jegyző urak fogják vezetni.

Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke: Bemutatom a miniszterelnök átiratát. E szerint a 48-iki törvények megalkotása emlékének megünnepléséről szóló országos határozat Ő Felsége legkegyelmesebben szentesitvén, az mint f. évi II. törvényczikk az országos törvénytár utján kihirdettetett.

A miniszterelnöki átirat tudomásul vétetik.

Károlyi Tibor, a főrendiház alelnöke: Felkérem Molnár Antal képviselőházi jegyző urat, hogy a két ház által elfogadott, Ő csász. és apostoli kir. Felségéhez intézendő hódoló feliratot olvassa fel

Molnár Antal, a képviselőház jegyzője: (olvassa a szöveget, minek végeztével az együttes ülés tagjai felállva, hosszan, lelkesülten éljeneznek).

Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke: A hódoló felirat alá fog iratni és meg fog pecsételtetni. (Megtörténik).

A hódoló felirat a két ház határozatához képest egy órakor fog Ő felségének testületileg átnyujtatni, a kinek emlékezete ezen országos ünnepélylyel örökre össze lesz forrva. Éljen a király!

Az együttes ülés tagjai felállanak. Általános többször megujuló lelkesült éljenzés.

Károlyi Tibor gr., a főrendiház alelnöke: Fölkérem Cziráky Antal gr. förendiházi jegyző urat, sziveskedjék a mai együttes ülés jegyzőkönyvét felolvasni.

Cziráky Antal gr., a főrendiház jegyzője: (Olvassa a jegyzőkönyvet).

Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke: Van valakinek észrevétele a jegyzőkönyvre? (Nincs!) A jegyzőkönyv hitelesittetett.

Az ülést bezárom. (Élénk felkiáltások: Éljen a király!)

A király előtt.

A királyt a trónteremben való belépéskor viharos éljenzéssel fogadták s az éljenzés lelkesen zugott még jóval azután is, hogy a felség a trónon állott. Láthatóan kellemesen hatotta meg a felséget ez a kitörő és szünni nem akaró éljenzés és többször fejbólintással köszönte meg az impozáns ovácziót.

Mélységes csendben lépett elő Szilágyi Dezső az országgyülés két Házának müvészien kiállitott feliratával s meghajolva ő felsége előtt, a következő szavakat intézte a királyhoz:

Felséges császár és apostoli király!

Legkegyelmesebb Urunk!

Az országgyülés két Háza mély hódolattal jelenik meg felséged előtt, hogy szivből fakadó köszönetét fejezze ki azért a fejedelmi tetteért, melylyel törvényerőre emelte az országos ünnepre vonatkozó határozatunkat. Legmélyebb tisztelettel kérjük felségedet, fogadja megszokott királyi kegyelmével az országgyülés két Házának hódolati feliratát.

E rövid beszéd után Szilágyi Dezső érczes hangon és kifejező hangsulyozással olvasta fel a hódoló feliratot.

A király beszéde.

A király az üdvözlő iratra igy válaszolt:

Magyar-, Horvát- és Szlavonországaim országgyülésileg egybegyült főrendei és képviselői hü ragaszkodásának biztositását különös örömmel és legbensőbb köszönettel fogadom főleg a mai napon, mely félszázados évfordulóját jelzi azon emlékezetes és történeti fontosságu eseménynek, hogy a magyar koronám országai régi rendi alkotmányának és egész közéletének az ujabb kor követelményeinek megfelelő szellemben való átalakitását elhatározó ezernyolczszáznegyvennyolczadik évi törvények a királyi szentesitést megnyerték.

Örömmel szentesitettem azon törvényjavaslatot, melyben az ezernyolczszáznegyvennyolczadik évi törvények megalkotása emlékének nemzeti ünneplése kifejezésre jutott és amelynek elhatározását a hazafiui kegyelet sugalmazta. Mert, miután megállapittatott azon mód, mely szerint a magyar koronám országai és a többi kiralyságaim és országaim közt létező közösügyek alkotmányosan kezelhetők és a kölcsönös védelem tekintetében a pragmatika szankczión alapuló kötelezettségek teljesitendők, valamint Magyarország és társországai között is a közjogi viszony állandóan rendeztetett, valóban az ezernyolczszáznegyvennyolczadik évi törvények átalakitó hatása teremtette meg azt az alapot, melyen magyar koronám országainak ujabbkori állami léte nyugszik és melyen azoknak szellemi és anyagi fejlődése oly örvendetesen halad.

Bizom magyar koronám országai népeinek hazafiságában, valamint törvényhozóinak körültekintő és higgadt bölcseségében, hogy a létező alapon az állami intézmények tovább fejlesztése mindig oly uton fog haladni, mely az ország valódi javának és közvetve a monarchia hatalmi állásának és tekintélyének előmozditására vezet.

E téren és ez irányban mindenkor számithatnak jóakaratom és hathatós támogatásomra.

Kérve a Mindenhatót, hogy erre czélzó közös törekvésünkre legbőségesebb áldását árassza, biztositom Önöket változatlan kegyelmemről.

A fáklyás menet.

A honvédzenekar rázenditette a Klapka-indulót: Fel, fel vitézek a csatára — és az első csoport kivonult az esküterről a Duna partjára.

Mintha csak egy gyalogezred lett volna, olyan volt a menet, amelynek élén Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Matuska Alajos alpolgármester és Radocza János országgyülési képviselő, fővárosi bizottsági tag mentek, valamennyien fáklyával. Lehettek nyolcz-kilenczszázan ebben a csoportban.

Valami festői látvány volt az egész lánczhid középső részéről. Az eleje már ott volt az emberáradatnak, a vége még csak akkor mozdult ki a Petőfi-térről. Véges-végig, mintha csak valami tüzfolyam hömpölygött volna.

Fenn a várban a Szent-György-térhez vezető összes utakat, ugy a gőzsiklót is elállotta a rendőrség s csak igazolványos urakat bocsájtottak be ugy a térre, mint a palota udvarához vezető utra.

Magára a palota tágas udvarára csak a budai dalárdát, a fáklyásokat, a sajtó néhány képviselőjét s egy-két főrangu urat eresztettek be.

Fél kilencz óra tájban érkezett meg az első fáklyás csoport Márkus főpolgármester, Halmos János polgármester, Matuska Alajos alpolgármester és Radocza János képviselő vezetésa mellett. ezután nagy rendben vonultak fel a többi fáklyások, akiknek elhelyezkedése teljes harmincz perczig tartott. Lehettek vag-

2500-an s szép rendben állottak fel az egész udvarban, amelyet az erős fény nappali világosságba boritott.

Csakhamar megjelent a király a vörös drapériával diszitett erkélyen huszártábornoki egyenruhában, mögötte báró Bánffy Dezső miniszterelnök diszmagyarban.

Ekkor megmozdult a levegő az udvaron s a felharsanó éljenzaj mintha egymaga sokkal világosabbá tette volna a teret, mint a több ezernyi fáklya.

A király több izben katonásan köszönt.

S az ép oly hatalmas, mint igaz királyember ott fenn az erkélyen látható megindultsággal köszönt le a sokaságnak.

Ezután a polgármesterek és Radocza János a király óhajtására felmentek a felséghez tisztelegni s ezalatt a dalosok rázenditették a világ legszebb hymnuszát, az Isten áldd meg a magyart.

A király a legszivélyesebb szavak ban mondott köszönetet a fővárosi törvényhatóság és a fővárosi polgárság képviselőinek, a polgárság ragaszkodásának ezen gyönyörü megnyilvánulásáért és nagy elragadtatással nyilatkozott az egész felvonulásról, a melyet lakosztályának egyik ablakából nézett végig.

A fáklyásmenet a legnagyobb rendben a disztérre vonult, ahol eloltották a fáklyákat s a nagy sokaság példás nyugalommal széjjeloszlott.

A vidéken.

Az ország minden részében élénk visszhangra talált az az ünnepély, melylyel a főváros az 1848 április 11-iki nagy nap 50 éves évfordulóját megülte. A vidéken lefolyt ünnepségekről a következőket irhatjuk:

Biharmegye minden nagyobb községében hálaadó Istentiszteletek voltak a templomokban.

A belényesi főgymnasiumban. A belényesi gör. kath. főgymnasiumban is fényesen ünnepelték meg április 11-ikét. Előbb az elemi iskolában volt ünnepély, a hol *Antal* Ágoston főesperes a gyermekekhez hazafias beszédet intézett, azután *Papp* Károly és *Stefanika* György magyar, *Vakareszku* és *Mariescu* pedig román nyelven szavaltak hazafias költeményeket. Ezután következett a gymnasiumi ifjuság ünnepélye, melyet *Bnek* Tivadar tanár nyitott meg, ecsetelvén a nap jelentőségét. *Papp* Sfvaear VII. o. t. Garay »Hazám búja« cz. költeményét szavalta szép sikerrel, *Major* József VIII. o. t. román költeményt adott elő, az ifjusági zene- és énekkar pedig 5 ponttal müködött közre. Méltó befejezése volt az ünnepélynek *Kéry* János gymn. tanár gyönyörü záróbeszéde, melyben igaz lelkesedéssel buzdította az ifjuságot a magyar haza szeretetére.

Vaskóhn.

Fényesen ünnepelték meg Vaskóhn — mint ottani levelezőnk irja — az évfordulót. Az elemi iskola növendékei hazafias szavalatokkal énekkel, az összes intelligenczia jelenlétében nagy ünnepet ültek. Este az egész helység ki volt világitva, s egyáltalán nagyon kedves benyomása volt a lefolyt ünnepségeknek.

Debreczenben.

Április 11-én a szent misét megelőzőleg Te Deum volt Debreczenben is az 1848-iki események félszázados fordulója alkalmából. Ez utóbbi ünnepség különben Debreczenben nem igen sikerült. Csak a hivatalos világ vett részt, a lobogódisz is gyarló volt.

*

Egyebütt az országban.

A tegnapi napot valamennyi városi és megyei törvényhatóság fényesen megünnepelte. A már tegnap emlitett hódolatnyilvánitásokon kivül még számos helyről jelentenek hasonló hódolatnyilvánitásokat. Igy: Bakabánya, Sepsi-Szent-György, Fogaras, Moson, Szeged, Brassó, Beregszász és Hódmező-Vásárhelyről jelentik, hogy az ottani városi illetőleg megyei törvényhatóságok ünnepélyes disz közgyülésén elhatározták, hogy a miniszterelnököt felkérik, hogy juttassa a törvényhatóságok hódolatát a trón zsámolyához. Az egybehangzó jelentések szerint az egész országban hazafias lelkesedéssel ülték meg a 48-ik törvényes alkotásának félszázados évfordulóját.

A főváros küldöttsége a királynál

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, április 12.

Budapest székesfőváros küldöttsége ma délelőtt 11 órakor volt kihallgatáson a királynál. A küldöttséget Márkus József főpolgármester vezette s a főbb tisztviselőkön kivül 85 bizottsági tag jelent meg.

Márkus József főpolgármester a következő beszédet mondta Ő felségéhez:

Felséges Császár és Apostoli király!
Legkegyelmesebb Urunk!

Hosszu, nehéz küzdelmeknek méltó záróköre a törvényeknek azon sorozata, melyet az 1847/8-ik évi országgyülés alkotott s amelyet Felségednek dicső emlékü előde: V. Ferdinánd király 1848. évi april hava 11-ik napján szentesitett.

E törvények uj biztositékokkal vették körül az ősi alkotmányt; az összes népet befogadták ez alkotmány sánczaiba; megvetették alapjait a nemzeti átalakulás nagy müvének; kijelölték a nemzeti fejlődés uj irányát s amint ezt az ott lefolyt rövid félszázad gazdag tanuságai bizonyitják, — egy szebb jövőnek tárták fel kapuit, amelynek fénye a multak dicsőségét is tulragyogni készül.

Budapest székes főváros hazafias közönsége tehát csak a kegyelet és hála kötelességét teljesitette, a midőn a tegnapi napon egybegyült, hogy nemzeti ujjászületésünk félszázados évfordulóját méltóképen megünnepelje, megünnepelje annál is inkább, mert az 1848 évi törvények az által, hogy a felelős kormány és az országgyülés székhelyéül Budapestet jelölte ki, székvárosunkra is nagyokat öltő átalakulásnak és fejlődésnek váltak kutforr ásává.

És határtalan örömünk, a mely az ünneplésnek ezen megszentelt óráiban keblünket áztatja, még bensőbbé, még igazabbá válik, látva, hogy ama nagy idők dicső vivmányai iránt táplált elismerésünk és hálánk adójának lerovásában nemzet és király szivének dobbanása mily fenséges harmoniában egyesült, a midőn április hava 11-ik napját, mint az 1848-ik évi törvények szentesitésének napját, nemzeti ünneppé avatta.

Kérjük felségedet, mint akinek alkotmányos, bölcs uralkodása alatt tervezték meg valójában az 1848-ik évi alkotások első gyümölcseit, fogadja tőlünk kegyesen soha meg nem tántorodó alattvalói hüségünk szent fogadalmát fogadja kegyesen hü ragaszkodásunk, változhatatlan szeretetünk megnyilatkozását, a melyet e feliratban bár keresetlen szavakban, de nyilt, őszinte és hálás szivvel nyujtunk át Felségednek.

Buzgó fohászunk felszáll az Egek Urához: tartsa és áldja meg Felségedet még évek hosszu során át hü magyar nemzetének igaz örömére, szeretett hazánknak javára, boldogságára és dicsőségére.

Éljen a király!

A király igen kegyesen fogadta a küldöttséget s a főpolgármester üdvözlő beszédére Ő Felsége következőleg válaszolt:

Magyar székes fővárosom loyalis érzelmeinek és hű ragaszkodásának nyilvánulását már a tegnapi fényes fáklyásmenet alkalmával, melylyel Engem a székes főváros polgársága megörvendeztetett, meghatva szemléltem.

E város lakossága méltán fokozott hálaérzettel ünnepelhette meg az ezernyolczszáznegyvennyolczadik évi törvények alkotásának félszázados évfordulóját, mert ezen törvények emelték Budapestet az ország tényleges fővárosává, megvetvén ez által egyszersmind alapját azon nagymérvü fejlődésének, melyet azóta örömmel észlelünk.

Biztositván Önöket, hogy magyar székes fővárosom jóléte és felvirágzása iránt a legélénkebben érdeklődőm, vigyék meg kérem a polgártársaiknak szivélyes üdvözletemet és őszinte köszönetemet.

A király ezután megtekintette a hódoló fölirat foglalmányát s nagyon dicsérte annak müvészi kivitelét. Végül bemutattatta magának a király Országh Sándort, a munkás dalegyesület diszelnökét s neki külön is megköszönte a tegnapi fényesen sikerült szerenádot.

Az önálló vámterület.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, április 12

Az ország iparosai és kereskedői nem tulságos nagy számban gyülekeztek össze ma délelőtt a Nemzeti szálloda nagytermében, hogy az önálló vámterület érdekében tanácskozzanak. A jelenvoltak között láttuk: *Kossuth* Ferencz, *Justh* Gyula és *Benyovszky* Sándor gróf országgyülési képviselőket, *Szederkényi* Nándort és másokat. A rendőrség képviseletében *Splényi* Ödön báró rendőrkapitány jelent meg néhány fogalmazóval.

Az értekezletet *Cserna* Lajos nyitotta meg, a ki a megjelentek üdvözlése után fölkérte a gyülést, hogy elnököt, alelnököt, két társelnököt és három jegyzőt válaszszon. Közfelkiáltással vezető elnöknek *Cserna* Lajost, alelnökké *Mezey* Pétert, társelnökökké *Szilágyi* Mihályt és *André* Istvánt, jegyzőkké *Horváth* János drt, *Végh* Istvánt és *Farkas* Ivánt választotta a nagygyülés. Előadó: *Csontos* Imre.

Csontos Imre előadó a mozgalom előzményeit, fejleményeit vázolta s támadja az Országos Iparegyesületet, amely fontos kérdésben nem lépett akcióba, hanem egészen semlegesen viselkedik. Kiemeli, hogy a magyar ipar az osztrák iparral szemben mostoha helyzetben van s annak nyomása alatt áll. Kifejti azután az önálló vámterület hasznát Magyarországra nézve s beterjeszti a következő határozati javaslatot:

»Tekintettel arra, hogy hazánkban az iparos osztály a közös vámterületen a pusztulás szélére jutott; tekintettel arra, hogy hazánk iparállammá csak az önálló vámterület védelme alatt alakulhat át; tekintettel arra, hogy hazánkban önálló kereskedelem és kereskedői osztály csak az önálló vámterület mellett létesülhet; tekintettel arra, hogy a közös vámterületen mezőgazdaságunk is válságos helyzetbe jutott:

Mindezeknél fogva hazai ipar, kereskedelem és mezőgazdaság fölvirágoztatása czéljából kimondja az országos iparos és kereskedői gyülés, hogy az önálló vámterület létesitésének idejét a mai viszonyok között elérkezettnek látja és felkéri a képviselőházat, utasitsa a kormányt, hogy Ausztriával a közös vámterület alapján tovább ne alkudozzék, hanem nyujtson be törvényjavaslatot az önálló magyar vámterület létesitése végett.

E határozati javaslat kiegészitéseképpen *Horváth* János dr. hosszabb indokolással a következő pótjavaslatot nyujtja be:

»Mondja ki az országos iparos és kereskedői nagygyülés, hogy azt a mozgalmat, melyet az országos egyesület, hagyományaihoz hiven, az önálló magyar vámterület vámtarifájának elkészitésére és kidolgozására megindított, nem csak örömmel üdvözli, hanem ahhoz csatlakozik és kész abban az irányban közreműködni is.

A határozati javaslatokat egyhangulag elfogadták.

Mezey Péter nyitotta meg a szónokok sorát. Rövid szavakban tör lándzsát az önálló vámterület mellett.

Kardhordó Árpád arra a veszedelemre figyelmeztet, hogy Magyarországot ismét igába akarják hajtani. Kenyerétől akarják megfosztani a magyar iparost és kereskedőt. Tönkre akarják tenni a szép, a gazdag Magyarországot. A mi zsirunkon akar meghizni Ausztria. Ennek a meggátlására kell fegyvert ragadni. Azzal a felkiáltással fejezi be beszédét: Éljen a haza! Éljen az önálló vámterület!

Kossuth Ferencz szólalt fel ezután. Hivatkozik az elnök ama intelmére, hogy politikai kérdéseket ma ne firtassanak. Nem is akar

politizálni, de kijelenti, hogy csupán az ügyefogyott, a tékozló, vagy a vétkes szokott gyámság alatt állani. Már pedig a magyar ember sohasem volt sem ügyefogyott, sem tékozló, sem vétkes. Legyen tehát ur a saját házában. Ezt követeli 30 esztendő óta a függetlenségi párt és 350 év óta az egész nemzet. Magyarország rendezze önállóan a saját ügyeit! A függetlenségi párt nevében is hangsulyozni kivánja, hogy Magyarország legyen a magyaroké és nem hiszi, hogy volna olyan magyar ember, aki ezzel ellenkező nézetet vagy óhajtást nyilvánitana. Hosszasabban kifejti ezután, hogy az önálló vámterület mennyire előnyös a hazai kereskedelemre, iparra nézve. Hivatkozik külföldi példákra, bizonyit statisztikai adatokkal s kijelenti, hogy ha a vámszövetség most ujból létrejön, akkor Magyarország tönkre fog menni. Tiz esztendő mulva az ország inséggel és nyomorral fog küzködni. Ellenben az önálló vámterület mellett Magyarországra csak haszon háramolnék. Mert hiszen mi őstermelő ország vagyunk, mi megélünk a saját termelésünkből. De Ausztria nem ehetné meg a saját gyártmányait, gépeit, ruháit, csizmáit. Hangsulyozza, hogy a mezőgazdák érdeke teljesen azonos az iparosokéval, hogy az önálló vámterület nem utópia, nem is jelent vámháborut, csupán megfontolt, okos szerződés, hogy az önálló vámterület létesitése nem politikai kérdés, mert hiszen a zsebnek és gyomornak kérdése. Csatlakozik a maga és a függetlenségi párt nevében a már elfogadott javaslatokhoz. (Éljenzés).

Szederkényi Nándor hazánk történeti multjának vámszedési politikáját ismertetvén, arra a konkluzióra jut, hogy a multban is szépen megvoltunk az önálló vámterület mellett, hát mért volna most keresztülvihetetlen?

Justh Gyula nem mint országgyülési képviselő s a függetlenségi párt tagja kiván szólani, csupán mint a makói :partestület megbizottja, tolmácsolja ez ipartestület amaz egyhangu határozatát, hogy az önálló vámterület mellett foglal állást. A politikai motivumoktól tehát tartózkodni fog. Nem akar belemenni a statisztikai adatok felsorolásába, a kérdés szakszerü fejtegetésébe, csak egy idevágó adomát akar felujitani. *Törs* Kálmán, aki hü és kitartó harczosa volt az önálló vámterületnek, amikor szentesi képviselő volt, végigment egyszer a szentesi piaczon. Ott látott egy kofát, aki előtt két csoport liba gágogott. *Törs* Kálmán megkérdezte a kofától, hogy miért különiti el a libákat egymástól?

— Azért — felelte a kofa — mert ezek hat hetesek, ezek meg kéthetesek.

— De hiszen ez nem ok arra, hogy elkülönitse őket — faggatta tovább *Törs* Kálmán a kofát.

— De bizony — felelte a kofa — ha el nem különitem őket, a 6 hetesek megeszik a 2 heteseknek minden eleségét s akkor a 6 hetesek nagyon meghiznak, a 2 hetesek pedig elpusztulnak.

Ez az adoma nagyon ráillik a mostani helyzetre. Lelkes szavakban fejtegeti azután az önálló vámterület szükséges voltát, amely mellett bátran szembeszálhatunk a poklok kapuival is. (Éljenzés).

Benyovszky Sándor volt a következő szónok, aki főleg a mezőgazdasági munkások helyzetével foglalkozik.

Az ülést erre délután 3 órakor felfüggesztették.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 14. A v.-velenczei Népkör választmányi ülése este fél 8 órakor.

Aprilis 24. A Biharmegyei Casinó közgyülése d. u. 4 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Husvét ünnepe.** Husvét szent ünnepének mindkét napján kellemetlen esős idő rontotta el azt a derüs hangulatot, a mely ilyenkor a közönség kedélyét uralni szokta. Reggeltől estig csorgott a hideg eső, az utczák néptelenek voltak s éppen nem látszott meg hogy, ünnep van. A templomokban azért nagy számmal voltak a hivek. Ünnep első napján a székesegyházban Belopotoczky Kálmán tábori püspök szent misét olvasott s az Evangeliumnál Palotay László kanonok ünnepi hitszónoklatot tartott az Üdvözitő dicsőséges föltámadásáról. A hivek nagy számmal voltak jelen az ünnepi istentiszteleten.

* **A vizvezeték kibővitése.** Nagyvárad város vizvezetéki szakbizottsága tegnap délután tanácskozott a vizvezetéki telep kibővitésének kérdésével. Bordé Ferencz tanácsos elnökölt; jelen voltak: Bozóky Béla, Mezey Mihály, Guttmann József, ifj. Rimler Károly, dr. Baróthy Akos, dr. Bulyovszky József, Busch Dávid és Láng J. a budapesti szivattyugyár igazgatója és Walser János. Felolvasták Farkas Kálmán kir. főmérnök véleményes leiratát, melyet már ösmertettünk. Ebben eelyesli, szükségesnek tartja a kibővitést, azonban a városi főmérnök által tervezett 3 kut helyet csak egy kutat kiván s 150 méter hosszu vizgyüjtő galleriát helyesebbnek vél. Bozóky Béla és Guttmann József rendkivül drágának tartja a galleriára felvett egységárakat, folyóméterenként 85 frtjával. Nyilvános árlejtést kivánnak az egész kibővitési munkára. Végre is 3 bizottsági tag a nyilvános árlejtés mellett, 3 pedig a mellett, hogy az összes munkálat a budapesti szivattyu és gépgyár részény társaságnak adassék ki, árlejtés mellőzésvel. Igy az elnök döntött és pedig akként, hogy a uyilvános árlejtés mellőztessék. — Végül a magán légszesz vezetékek és felszerelések egységárait tárgyalták, de megállapodásra nem jöttek, hanem kiosztották tanulmányozás végett a bizottság tagjainak.

* **Husvèt ünnepe Debreczenben.** Levelezőnk irja Debreczenből, hogy *a föltámadás* nagyszombaton d. u. 6 órakor kezdődött, harangzugás, társulatok zászlókkal (közte a Jézus szent szive társulatnak épen nagyszombaton felszentelt zászlója) s égő gyertyákkal Szent-Anna-utczán ahol a körmenet elvonult a kivilágitott házak, a beláthatatlan emberi tömeg, katonaság katonai zenekar, a papság, a diszes ornatus, s az ezer meg ezer ajkról föllhangzó Alleluja leirhatatlan hatásu volt. Husvét mindkét napján fényes segédlettel pontifikált *Wolafka* Nándor dr. v. püspök. Az ujabban megerősödött énekkar pedig valóban nagy hatással adta elő első napon *Beliczay* F., másodikon *Kempter* D. miséjét. Offertóriumra mindkétszer népének volt; »Feltámadt Krisztus e napon« Gradualéria *Vierling* a la capella quintettjét (Sopran, Alt, Tenor, Basso I. és Basso II.) adta elő az ének kar, mely dicsérendő buzgósággal és ambitióval készült ez ünnepre s mely buzgóságáért, s a produkált müvészi előadásért megérdemli, hogy névsorát ide irjuk: Ardimovics Antalné, Csapó Etelka, Adamek Irma, Baics Erzsike, Zivuska Mariska, Zivuska Jolán, Kocsmáros Janka, Alber Lujza, Popovics Livia, Gévay Verona, Fábián Juliska, Fehér Margit; — dr. Láng Sándor, Keller Sándor, Wolafka Antal, Erdélyi Ferencz, Balogh György, Albert József, Tabak Lajos, Boross Lajos, Szendrő Sándor, Pápay János, Steinacher Sándor (orgonázott is.) A zenét a 39. gyalogezred zenekara szolgáltatta.

* **Jubiláris ünnep a községi iskolákban.** Az 1848-iki korszakalkotó törvények szentesitésének 50 éves évfordulóját április 11-én Nagyvárad város összes községi iskolái megünnepelték. A székesegyházban d. e. 9 órakor tartott Istenitiszteleten Réz Mihály felügyelő-igazgató vezetése alatt a közs. isk. tantestület teljes számban megjelent. A mise végeztével fél 11 órakor a polgári fiu, fél 12 órakor a polgári leányiskolában tartattak az ünnepélyek a tanárok és növendékek együttes közremüködésével. A polgári leányiskola ünnepélyén Sipos Orbán min. oszt. tanácsos, kir. tanfelügyelő is jelen volt. Az elemi iskolák ünnepsége délután 3—4 óráig a szülők nagy érdeklődése mellett tartották meg.

* **Esküvők.** Veress Zsigmond kir. kat. mérnök vasárnap vezette oltárhoz a váradolasszii plebánia templomban Hödl Anna Ernesztin kisasszonyt, Hödl Román kir. főmérnök kedves, szép leányát. Dencs János cz. kanonok szép beszédet intézett az esketés előtt az ifju párhoz. — Ugyancsak vasárnap délután tartotta egybekelését a v.-olaszii plebánia templomban Tucsek Ferencz vasuti altiszt Sztojka F. vendéglős kedves leányával.

* **Deputáczió az árviz miatt.** Már emlitettük, hogy a legutóbbi árviz alkalmából, mely az épülő honvéd hadapród iskola környékét is ellepte, jelentés ment fel a honvédminiszterhez. Tegnap már meg is érkezett a honvédelmi miniszter leirata, amelyben tudatja, hogy az árvíz által a hadapród iskola épületeiben okozott károk megállapitása s ujabb árvizek meggátlása czéljából április hó 13-ikára helyszini szemlét rendelt el, a melyre leküldi szakértő képviselőjét. A szemlénél Nagyvárad városát dr. Bulyovszky József pelgármester, Komlóssy József tanácsnok, Busch Dávid v. főmérnök és ifj. Rimler Károly főkapitány fogják képviselni. A tanács ezzel a kérdéssel kapcsolatosan fogja tárgyalni dr. Kurländer Ede inditványát a Pecze és Aduna patak szabályozására vonatkozólag. A terveket már átrajzoltatták. A jövő hónapi közgyülésre beterjesztik az ügyet.

* **Hol épitik fel a járványkórházat?** A járványkórház áthelyezése, illetve más helyre épitése egyik legsürgősebb kérdése Nagyvárad városának. Az epres kert mellett levő területet 3000 frtét, a káptalannak a Gilányisornál levő területét 5000 frtért venné meg a város. A tanács azonban azt jaavasolja, hogy a Réten Szent-Anna-utcza végén épitsék fel a járványkórházat.

* **Jutalomra ajánlott tisztviselő.** Lakos Lajos városi adó-ellenőr nem régebben egy nagyobb tanulmányt dolgozott ki, a melyben kimutatta, hogy a házbéradó és a házosztály adó, mily óriási különbözet a háztulajdonosokra nézve s Nagyvárad mily hátrányos helyzetben van Debreczen, Szeged stb. hasonrangu városokkal szemben. Ez a tanulmány külön füzetben is megjelent. Serényi Gusztáv törvényhatósági tag beadványt intézett Nagyvárad város közgyüléséhez, a melyben méltatja Lakos Lajos munkásságát, szorgalmát s inditványozza, hogy jutalmat szavazzanak meg részére. A városi tanács minden javaslat nélkül egyszerüen beterjeszti az inditványt a közgyüléshez.

* **Harmadik ártézi kut N.-Szalontán.** Nagyszalontán a vasut utczai »Nagy gőzmalom« a gazdák gőzmalmának példájára telepén ártézi kutat furat. A kut furását már a napokban megkezdték s jelenleg már 100 méteren alul dolgoznak. Igy tehát a szalontai harmadik ártézi kut is nemsokára át lesz adva a használatnak.

* **A vigyázatlanság áldozatai.** Nagycsütörtökön este megégett cselédleány Marozsán Annát, akinek az esetét megirtuk, hétfőn délután helyezték örök nyugalomraa városi hullaházból. A temetésen nagyszámu közönség volt jelen, a szerencsétlenül járt leány barátnői és ismerősei. A koporsót hat falubeli fiatal ember vitte a sirig, a hol a szokásos szertartás után elhantolták. — Marozsán Annát még alig temették el, nehány óra mulva hasonló szerencsétlenség történt Váradon, amelyik csak azért nem végződött olyan tragikusan, mert a leánynak hamar segitségére siettek és igy megmentették. A szerencsétlenség Flegman Salamon pékmesternél történt, hétfőn este 8 óra körül

A szerencsétlenséget Takács Mária hajdubagosi illetőségü leány könnyelmüsége idézte elő, aki egy égő lámpába akart petroleumot önteni. A vigyázatlanságát azonban majdnem életével fizette meg, mert a lángtól meggyuladt a kamarában lévő petroleum, amely azután explodált és megyujtotta a leány ruháját. A leány ijedtében kiabálva kiszaladt az udvarra, ahol azután a lármára kisietö péksegédek a tüzet még idejekorán eloltották, még mielőtt a leány sebei életveszélyesek lettek volna. A leány azonban igy is sulyosan megsebesült, ugy hogy be kellett szállitani a közkórházba, ahol azonnal ápolás alá vették. A leány felgyógyulása az orvosok véleménye szerint bizonyos, azonban valószinüleg vagy két hónapig feküdni fog.

* **A v.-velenczei közs. iskola kibővitése.** A v.-velenczei községi iskola kibővitésére tegnap tartották meg az árlejtést a városházán. A munkálatok összege 9000 frtban van megállapitva. Hann Lajos vállalkozó szóbeli ajánlatában 15% engedményt tett. A zárt ajánlatok a következők voltak: Köblös Ferencz 17%, Madarász és Flanta 175-%, Incze Lajos 18·8%, Rendes Vilmos és Guttman 24% engedménynyel. A legelőnyösebb ajánlat tehát a Rendes és Guttmanné s igy ezeknek javasolja a tanács a munkálatot kiadni.

* **A keresett adókról.** A városi adóhivatal a következőket teszi közhirré: A magy királyi Pénzügyigazgatóság 17217. 8991. 20388. és 25441—1898. szám alatt kelt érvényesitésével ellátott föld-, tőkekamat-, állandó évi fizetés utáni IV. osztályu kereseti és házbéradó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében 8 napi közszemlére, vagyis f. é. április hó 12 napjától 19. napjával bezáróan a városi adóhivatal 10 sz. szobájában azon figyelmeztetés mellett tétetnek ki, miszerint: érdekelt adókötelesek a jelzett lajstromokban terhükre előirt adónemeket ott megtekinthetik s azok elleni netaláni felszólamlásukat a lajstromok közzételét követő 15 nap alatt irásba foglalva, a kir. pénzügyigazgatósághoz benyujthatják. Városi adóhivatal. Nagyvárad, 1898. április hó 9-én. Bordé Ferencz adóügyi tanácsos.

* **Névváltoztatás.** Klein Lázár nagylétai lakos s kiskoru fiai: György és Pál vezetéknevét »Keményé«-re változtatta.

* **Brutális férj.** Bencsik József favágó szombaton délután a feleségét egy hasáb fával főbe vágta azért mert felesége siettette. A brutális ember ezért annyira megharagudott, hogy egy hasáb fával feleségét fejbe ütötte. Az asszonyt sulyosan megsebesülve vitték be, a kórházba, a hol most ápolják, a férjét pedig a rendőrség elfogta s átkisértette az ügyészséghez.

Az **ebtartó gazdák figyelmébe.** Felhivatnak az ebtartó gazdák — hogy jelen hirdetmény közzétételétől számitott 8 nap alatt az ebadót a városi pénztárnál annál bizonyosabban fizessék be — mivel ellenesetben a megállapitott adó kétszeres esetleg háromszoros illetékében fognak marasztaltatni.

* **Becsületes kocsis.** Hétfőn délután Sternberg Salamon csillagvárosi lakos a nagypiaczon egy szekér burgonyát vett, amit felrakott saját szekerére s a szekeret rábizta Czigler Vaszali székelyteleki lakosra, azzal a megbizással, hogy azt vigye haza. Czigler azonban e helyett a lóval s szekérrel együtt megszökött. Körözik.

Mélyen tisztelt vevőink figyelmébe! *Miután női napernyő raktárunkat már a mult évben kiárusitottuk, ez idényre kizárólag legujabb és legfinomabb napernyőkből* ***T. vevőink iránti előzékenységből*** *mintegy 20—25 drbot rendeltünk választásul, melyek e hó 14-ig megtekinthetők, megjegyezzük, hogy ezeket —* ***csakis vevőinknek — eredeti beszerzési árban teljesen haszon nélkül számitjuk,*** *kérjük tehát a napernyők kiválasztása végett üzletünket* ***legkésőbb e hó 14-ig*** *b. látogatásukkal megtisztelni, mert a megmaradandó napernyőket e hó 14-én vissza küldjük a gyárba. Kiváló tisztelettel* ***Fábry Testvérek*** *Nagyvárad, Olaszi Fő-utcza.*

x **A legjobb** asztali, csemege és gyógyborok *Berger* Lajos Bémer-téri borkereskedésében (Stidl-ház) kaphatók. A borok valódiságáért felelősség vállaltatik. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesitettnek.

Városi közügyek.

A közgyülés tárgysorozata.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, csütörtökön tartja rendes havi közgyülését.

A tárgysorozat terjedelmes és sok van közte olyan, a mely rendkivüli fontos a város életében.

Választás utján betöltik az első aljegyzői állást valószinüleg Szüts Dezsővel, a ki mint második aljegyző, korábban pedig mint fogalmazó teljesen ösmerős a város ügyeivel.

Sorra kerül a miniszter leirata a szinház épitése és a Bazár-szoros kiszélesitése tárgyában. Bizonyára lesznek ékes dikcziók ennél a pontnál.

Nem kevésbé fontos a vizvezetéki mü kibővitése, a mely közel 50 ezer frt ujabb kiadást ró a városra.

Ugyancsak szóba jön a város csatornázásának ügye.

A teljes tárgysorozat különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. évi április hó 14-én, esetleg következő napjain mindenkor d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében tartandó közgyülésen következő ügyek tárgyaltatnak:

1. Polgármester időszaki jelentés.
2. A m. kir. belügyminiszter ur leirata az állandó szinház és Bazár-szoros kibővitése ügyében.
3. U. annak jóváhagyása, a kőolaj elhelyezése és tartása iránt alkotott szabályrendeletre vonatkozólag.
4. A m. kir. honvédelmi miniszter ur leirata, a honvédhadapród iskolánál létesitett alapitványok alapitó oklevele tárgyában.
5. A vallás és közoktatásügyi miniszter ur leirata a kereskedő tanoncz iskola átszervezése ügyében.
6. Az I-ső aljegyzői hely betöltése.
7. A közigazgatási bizottság évi jelentése.
8. A tanács előterjesztése a lóavató bizottság megalakitása iránt.
9. U. annak előterjesztése a vizvezetéki mü kibővitése iránt.
10. U. annak javaslattal ellátott előterjesztés-k, a járványkórház helye iránt tartott ajánlati tárgyalás eredményéről.
11. U. annak jelentése a várad-váraljai iskola kibővitésére vonatkozólag megtartott árlejtés eredményéről.
12. U. annak előterjesztése, a város általános csatornázása ügyében.
13. U. annak előterjesztése a polgári leányiskola helyiségére Guttmann Józseffel megkötött szerződés meghosszabbitása iránt.
14. U. annak előterjesztése, a gyalog- és vashidak vám kezelésére vonatkozó 1897. évi zárszámadás tárgyában.
15. U. annak előterjesztése az őr-utczai iskola-teleknél felmerült terület mennyiségi eltérés tárgyában.
16. U. annak előterjesztése, a mezőgazdasági illetőleg azt helyettesitő pénz és gazdasági ügyi bizottság kiegészitése iránt.
17. U. annak jelentése a Léderer- és Kálmán-féle szeszgyár r. társaság által tett alapitványokról.
18. U. annak előterjesztése Májercsik Anna temetési költsége ügyében.
19. U. annak előterjesztése Farkas Márton fakereskedő köztér-bérbe-adás iránti kérvénye tárgyában.
20. U. annak jelentése Márton György földbérletre vonatkozó szerződése iránt.
21. Ivényi István földbérleti szerződése.
22. Kovács Gyula és Kocsis Sándor földbérlet átruházási ügye.
23. Horváth Ferencz földbérleti szerződése.
24. Krecz János földbérleti szerződése.
25. Bauman Vinczéné szerződés átruházási ügye.
26. Zsualeszku Stojaó bérlet tárgy kicserélési ügye.
27. A tanács jelentése, a nagypiaczi házhelyek ügyében.
28. U. annak jelentése ifj. Klein Sámuel bérletének meghosszabbitása iránt.
29. Kesztner Ferencz iskola-bérleti szerződése.
30. Kurländer Ede inditványa, a peczeszabályozása tárgyában.
31. Komornyik Benedek 6 heti szabadság idő engedélyezése iránti kérvénye.
32. Már Andrásné szülésznő oklevele.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság tagjait értesiteni szerencsém van egyszersmind tudatom, hogy a közgyülési tárgyak a a közgyülést megelőző napon a városház tanácstermében kitéve lesznek, s bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1898. április 12.

Rácz Mihály.
főjegyző

Öngyilkosságok az ünnep alatt.

Az ünnepek alatt két öngyilkosság fordult elő Váradon. Az egyik embert elkeseredése s betegsége üldözte a halálba, mig a másiknak az oka eddig titok. A harmadikat pedig szerelme üzte a halálba. Egyik öngyilkos sem halt meg, azonban az egyiknek sebesülése életveszélyes s valószinü, hogy nem is éri meg a mai napot.

A két öngyilkosságról a következőket közli tudósitónk:

Az első öngyilkosság hétfőn délután történt a Nagy-Templom-utczán, ahol Kovács Ernő iparos, akinek éppen erre a napra volt kitüzve az esküvője, kétszer magára lőtt.

Kovács Ernőt, hogy mi vezette végzetes tettének elkövetésére, titok, amenyiben még nem lehetett kihallgatni s valószinüleg meghal mi előtt még ki lehetne hallgatni.

Kovács Ernő ezelőtt néhány évvel jómódu iparos volt Marosvásárhelyen, azonban egyszer megfordult a szerencséje, anyagilag tönkre ment s hitelezői megkérték ellene a a csődöt. Ezen szerencsétlenségéhez járult azután még az is, hogy felesége sulyosan megbetegedett és hosszu kinos betegség után meg is halt.

A csapások iszonyu hatással voltak a különben is gyenge idegzetü emberre, aki azután Váradra költözött anyósához Nagy Józsefnéhez.

Itt élt nehány hónap óta, azonban mindig foglalkozott az öngyilkosság gondolatával, több izben meg is kisérlette, de mindannyiszor megakadályozták.

Most nehány nap óta egészen csendes volt ugy látszott, hogy felhagyott az öngyilkosság eszméjével, sőt már munkát is vállalt, sőt eljegyezte magát egy marosvásárhelyi özvegy asszonnyal, akivel hétfőn esküdött volna meg.

Hétfőn délután két barátja volt nála, akik-

kel egész jókedvüen beszélgetett és azután eltávoztak hazulról.

Még csak néhány lépést tettek, amikor Kováts hirtelen kirántott zsebéből egy revolvert s kétszer főbe lőtte magát.

Az első golyó csak meghorzsolta a fejét, a második azonban már behatolt fejébe s a felső koponya csontban akadt meg.

A véres tett szinhelyén azonnal megjelent Kassai István rendőrbiztos, Réti József tizedes és dr. Mayer László, akik a szükséges intézkedéseket azonnal megtették s a sebesültet beszállitották a közkórházba.

A másik öngyilkosnak a tragédiája még szomorubb.

Matolcsi Istvánnak hivják, aki becsületes és szorgalmas kőmüves volt, azonban két évvel ez előtt Budapesten leesett egy épülőház második emeletéről és akkor eltört a két keze s a két lába.

Hónapokig feküdt akkor a kórházban élet s halál között s mikor kijött a kórházból mankókra támaszkodva, nem kapott sehol sem segitséget.

Betegsége felemésztette egész megtakaritott vagyonát, vagy 1500 frtot. Azóta az élete nyomoruság volt, dolgozni nem tudott s csak mostanában lett kissé jobban.

Mindezekhez a csapásokhoz még végezetül az járult, hogy jegyese Majer Zsofin mikor megtudta a völegénye balesetét, megmérgezte magát és meghalt.

A szerencsétlen ember előtt azonban ezt mindezideig titkolták, akit eddig is csak az a remény tartott még életben, hogy elveszi menyasszonyát.

Most aztán, amikor megtudta jegyesének a halálát, chlor mésszel megmérgezte magát, azonban hamar észrevették s beszállitották a közkórházba. Állapota sulyos, azonban nem életveszélyes.

A harmadik öngyilkosság tegnap este történt.

Egy leány Korda Vilma a Körözsbe vetette magát, azonban még ideje korán kimentették

A leány este egy volt kedvessével találkozott az utczán, aki azonban megvetette őt és nem is akart tudni róla. Korda Vilma eleinte kérte, hogy ne hagyja el, hogy térjen vissza hozzá, mikor azonban hajthatatlan maradt és kijelentette, hogy nem akar róla tudni, akkor az öngyilkossággal fenyegetődzött.

A katona azt hitte, hogy csak tréfál és nem vette komolyan a dolgot, a leány azonban a kishidról levetett magát a Körözsbe, azonban egészen a part mellett, ott a hol a viz egészen kicsi.

A lármára nagy néptömeg verődött össze, azonban senki sem mert a leány segitségére menni, mig végül egy gymnaziumi tanuló Resovszki Jenő utána ugrott és saját élete veszélyeztetésével megmentette a mármár elmerülő leányt, akit azután többek segitségével a partra hozott.

A leánynak semmi komolyabb baja nincs, azonban mivel a viz csekély volt, a kavicsokban megütötte magát.

A szerencsétlenség hirére megjelent a helyszinén a leány édes anyja, a ki az öngyilkost haza vitte.

EGYESÜLETEK.

A Casinó közgyűlése. A »*Biharmegyei nemzeti casinó*« folyó 1898. év április 2-ik napján d. u. 4 órakor az egylet helyiségében tartandó rendes évi közgyülésére — az egyesületi tagokat tisztelettel meghivja. Nagyvárad, 1898. évi április hó 6-ik napján. Al választmány A közgyülés tárgyai: 1. A választmány évi jelentése. 2 Esetleges inditványok tárgyalása. 3. Sorrend szerint kilépő választmányi tagok választása.

Ülés a Népkörben. A várad-vnlenczei Népkör választmánya csütörtökön, április 14-én este fél 8 órakor ülést tart.

SZINHÁZ.

Az első fecske.

Nem sorrendben első, mert hiszen megemlékeztünk róla annak idején, hogy a kolozsvári szinház személyzete az idei szezonban városunkban fog közremüködni. Nem is füzünk kommentárt az alább közölt névsorhoz, de meg vagyunk arról győződve, hogy nagyon mozgalmas szini szezonra van kilátásunk. A beköszöntő, a bérletre való felhivás különben igy szól:

Előleges szinházi jelentés és bérlet-hirdetés. A kolozsvári nemzeti szinház igazgatósága tisztelettel értesiti Nagyvárad város és vidéke szinpártoló közönségét, hogy dráma, vigjáték, népszinmü, opera és operette-szintársulatával a nagyváradi szinkörben szini előadásainak sorozatát f. évi május hó 5-én megkezdi.

Szereplők névsora:

Nők: Baróthy Irma, Hatala Györgyike, Kissné Árpási Kata, Lányi Edit, Laczkó Aranka, Margó Zelma, Marosi Adél, Miklósy Ilona, Perényi Margit, Székely Irén, Szilágyi Berta, Solti Helén, Turchányi Olga, Várady Miklósné, Veszpréminé, Ágh Ilona. 14 karénekesnő.

Férfiak: Bartos Gyula, Helltai Nándor, Hornyánszky Lajos, Janovics Jenő, Iványi Antal, Kassay Károly, E. Kovács Gyula, Leővey Leó, Mezey Mihály, Nyáry Antal, Odry Árpád, Pataki Béla, Rózsahegyi Kálmán, Szentgyörgyi István, Tompa Kálmán, Török Károly, Váradi Miklós, Vendrei Ferencz. 12 karénekes. Karmester Stefanidesz Károly és 20 zenész.

Bérlet-árak a következők: Idény-bérlet minden előadásra a jótékonyczélu és délutáni előadásokat kivéve. Földszinti páholy 350 frt. Emeleti páholy 290 forint. I. rendü támlásszék 88 forint. II. rendü támlásszék 73. Kis bérlet 20 előadásra. Földszinti páholy 55 forint. Emeleti páholy 47 forint I. rendü támlásszék 15 forint. II. rendü támlásszék 12 forint. Az idénybérlők a hely megválasztásánál előnyben részesülnek. A bérletösszeg a jegy átvételnél fizetendő. Bérelni lehet április 14-étől kezdve április 23-ig bezárólag naponkint d. e. 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig a szinkör baloldali irodájában Pásztor János ellenőr és gazdasági felügyelőnél. Szinlapra is lehet előfizetni egész nyári évadra 1 forintjával ugyanott. A mult évi bérlők helyei f. é. április hó 20-án délig fentartatnak.

Nagyvárad, 1898. április 12-én.

A kolozsvári nemzeti szinház igazgatósága.

Megjegyzzük, hogy az uj társulat nagyon jutányosan van felruházkodva: a diszleteket értjük, a melyekre az intendatura nagyon sokat áldozott. A szinkör sorsáról különben a következő referáda számol be:

Bölönyi a müvészi vezetésre megnyerte *Follinusz* Aurélt, a Náni szerzőjét s az operai együttes kiegészitésére *Fehér* (Weisz) József basszistát, a m. kir. Opera volt karvezetőjét szerződtette. Uj tag lesz még *Iványi* József, a Magyar Szinház fiatal naturbursa, *Hornyánszky* Lajos és *Odry* Árpád, a ki jeles sikerrel végezte az idén az országos sziniakadémiát. *Bölönyi* reformja első sorban az ócskaságáról bires szinházi ruhatárra terjedt: a kopott régiségek helyébe fényes uj kosztümök kerültek, a *Gésák* a *Varázsgyürü* operett ruháira ezreket költött az uj direktor s *Bánkbán*-t magyar szinpadon még nem látott gazdag kiállitásban készül szinrehozni. Rekokó-kosztüm, katonaruha és uj, müvészi diszlet annyi készült, a mennyit még Kolozsvár szinpadján soha sem láttak. Bölönyi május elsején Nagyváradra megy s onnan visszatérve megnyitja a kolozsvári szinházi szezont.

A nagyváradi iparos ifjak szinelőadása.

Husvét vasárnapján és husvét hétfőjén mutatkoztak be a nagyváradi iparos ifjak, mikor a »Gyimesi vadvirág«-ot kétszer egymás után előadták.

Eltekintve attól, hogy az előadás napját mint ilyet, nagyon rosszul választották meg, röviden megemlitjük mindazt, a mit vélemény képpen mondhatunk, de nem birálatképpen, magáról a két előadás erkölcsi sikeréről.

Első sorban is mindaz, a mit a mükedvelők bemutattak, tőlük, mint rutin hiján levő laikusoktól nagyon is elég. A darabot szerencsésen választották meg, mert olyan alakokat akartak szinre hozni, a kiket sikerrel hozhatnak szinre: a népet, mint drámai cselekvő alakot. Hogy több-kevesebb sikerrel tudták végrehajtani azt, a mit a szinjáték tervezetében tán szándékoltak, az nem pusztán az ő érdemük, de nem is a rendező hibája. Fogyatkozásaik voltak és mégis sok jót láttunk tőlük. Nincs abban semmi tulzás, hogy bizony hárman meglepő eredménynyel mozogtak a szinpadon és az összjelenetek, minden laposságuk mellett is közvetlen, frappáns hatásuak voltak.

Vegyük csak sorra.

Zsufolt ház nézi végig az előadásokat. Érthető, hogy nem a rendes szinházi publikum tölti meg a nézőteret; nem is olyan publikum, amelyik szigoruan kritikus. Hanem inkább ismerősök és nagyon ismerősök, akik ott is mentenek az összsiker érdekében, ahol nem is kellene.

Aztán végig játszik előtünk az annyira ismert Gyimesi vadvirág. Körülbelül annyira ismeretes dolog mint a nótái És ime találunk benne mégis uj dolog ez az elevenség, a közvetlenség és az három alak a kik közül kettő a harangozót és fiát, a harmadik pedig Magdolnát játszotta meg, — mert ezek nem laikusok — itt legalább, hanem nagyon is jó szinészek. A többi, a handa-bandázó főhősök, az ingó-ringó örömapa, a falusi plébánost silányul alakitó alakzat mind, mind laikusok.

De csodálatos képpen hozzászoktak hamarosan a szinpad deszkáihoz és olyan otthonosan forognak, mozognak, hogy végeredményükben mégis csak elismerés illeti őket. Meglepő dolog az ám mégis laikusoktól, hogy megcsinálják a népszinmüvek valamennyie közül kiemelkedő azt a drámai jelenetet, a melyik a Gyimesi vadvirág második felvonása csucspontja, de csucspontja az egész darabnak.

A késelési jelenetről szólók. Ez kitünően sikerült.

Itt meglátszik Adorján Emilnek, a rendezőnek minden ereje, ügyessége és sikere. A mit pedig a harangozó (Szücs Ferencz), de még inkább fia (Mezey Lajos) produkáltak, az becsületére válik akármelyik vidéki szintársulat java komikusának. Magdolna (Schwarez Emma) bizony jó alakitott; tüzről pattant, igazán eleven, kedves alak. Énekét nem igy itéljük meg; de játéka kifogás talan, mert közvetlen volt. Ez a három alak rendező nélkül is első rendü. A többi nem ilyen. Az összjelenetek ismét Adorján kezére vallanak a függöny ránczigálás, meg a zene ugyan nem!) És mi az összeredmény? Jobban, mint a főpróba után hittük volna és sokkal jobb, mint laikusoktól vártuk volna. — Ugy halljuk, megismétlik a dolgot, most vasárnap. Ha zsufolt ház nézi ismét végig a Gyimesi vadvirág előadását,

bizony nem megy csoda számba. Hiszen a középszerü jónál sokkal jobbat láthat müértő publikum is, mint talán hiszi, vagy várja.

—*i.*

SPORT.

Az **aradi tornaverseny**. Megemlékeztünk már arról, hogy az idén a kerületi tornaversenyt Aradon fogják megtartani. A versenyre már nagyban készülnek Aradon, most készitik a verseny pályát. A váradi ifjuság is erősen készül erre a versenyre s most már bizonyos hogy ugy a gymnázium, mint a reáliskola növendékei mennek. Az ünnepek alatt a helybeli tornatanárokhoz Nagy Sándor és Matusek Márton aradi torna tanárok szivélyes levelet küldöttek, amelyben meghivták a váradiakat a versenyre.

A kubai ügy.

Washington, április 12. (Saját tud. táv.) Az üzenetet a szenátusban és a képviselőházban folytatott élénk vita után a külügyi bizottságokhoz utasitották. A szenátusban határozati javaslatot nyujtottak be, amelyben azt követelik, hogy Spanyolország vonja vissza csapatait Kuba szigetéről, ismertessék el a kubai köztársaság és kérjék fel Mac Kinleyt a határozati javaslat keresztülvitelére.

Washington, ápr. 12. Mac Kinleynek a kongreszushoz intézett üzenete elején részletesen foglalkozik az előbbi kubai felkelésekkel és a szigeten jelenleg uralkodó zavarokkal, a melyek Amerika iparának, kereskedelmének és tőkéjének sulyos veszteségeket okoztak az amerikai polgárok között tartós felháborodást és nyugtalanságot keltettek és a kormányt jelentékeny kiadásokra kényszeritették, hogy a semlegességi törvényt keresztülvihesse. Az egyesült Államok népének önmérséklete és türelme oly komoly próbára van téve, hogy az amerikai polgárok között veszedelmes nyugtalanság támadt. Az elnök a leghatározottabban ellene fordul a jelenlegi küzdelem embertelenségeinek nevezetesen a rekoncentrádókon elkövetett és bebizonyitott kegyetlenkedéseknek, akik közül 250.000-en éhség és betegség következtében pusztultak el.

A harcz folytatása az egyik vagy mindkét fél megsemmisitését jelenti. A midőn ezt — ugymond az üzenet — szem előtt tartom, ugy tetszik az igaz barátság szellemében, kötelességem nem kevésbé Spanyolországgal, mint a kubaiakkal szemben, hogy azon igyekezzem, hogy a háborunak haladéktalanul vége vettessék.

Mac Kinley azután az Egyesült Államok legutóbbi diplomácziai fáradozásaival foglalkozik és hozzá teszi: Az Egyesült Államoknak, mint semleges félnek, kényszerrel való közbelépése a háboru befejezése végett — a mire sok történelmi precedens van — eszélyes okokkal igazolható. Ez azonban magában foglalja a mindkét fél ellen való ellenséges kényszert, úgy fegyverszünet megkötése, mint a végleges elintézés vezetése czéljából.

Az elnök azután behatóan kifejti azokat az okokat, a melyek a közbelépést igazolják, hogy Kubának erőhatalommal való pacifikálása az emberiesség és a civilizáció nevében és a veszélyben levő amerikai érdekek czimén, a melyek azt a jogot és kötelességet róják reánk, hogy beszéljünk és cselekedjük. A kubai háborunak meg kell szünnie. Azt kéri, hatalmazza fel a kongresszus az elnököt, hogy nyuljon rendszabályokhoz, hogy a Spanyolország és a kubai nép közt való ellenségeskedésnek tökéletesen és tartósan végét vesse és haladéktalanul hasson oda, hogy a szigetnek állandó kormánya legyen, a mely képes a rend fentartására, a nemzetközi kötelességek teljesitésére, polgárai békéjének és biztonságának, valamint a mienknek biztositására.

Kérem továbbá, hatalmazzák fel az elnököt az Egyesület Államok szárazföldi és tengeri haderejének alkalmazására e czél elérése és az emberszeretet szempontjából. Az üzenet hitel engedélyezését kérvén az inségben levő Kubaiak részére, igy végzi: Az eredmény most már a kongresszus kezében van itt, az ünnepélyes felelősség. Én mindent elkövettem, hogy véget vessek portánk előtt az elviselhetetlen helyzetnek. Várom az önök cselekedetét.

*

Madridban a katonaság forrong a kormány ellen. Bóurbon tábornokot, ki a tegnap éjjeli zavargásban résztvett, várfogságra itélték. Katonai forradalomtól tartanak, ha a zavargás ismétlődik, ostromállapot következik be.

TAVIRATOK.

A herczegprimás elutazása.

Budapest, április 12. (Saját tud. táv.) A herczegprimás ma reggel Kohl Medard kiséretében, hosszabb tartózkodásra Balaton-Füredre utazott.

A király elutazott.

Budapest, április 12. (Saj. tud. táv.) A király ma délben fél 1 órakor elutazott. A pályaudvaron örömének és megelégedésének adott kifejezést a főkapitány és főpolgármester előtt. Délután 4 órakor a kiráty már Bécsben lesz.

Requiem Szapáry grófért.

Budapest, április 12. (Saj. tud. táv.) Szapáry Géza gróf lelkiüdveért ma az egyetemi templomban requiem volt, melyen az előkelő világból számosan vettek részt.

Bánffy Oszkár †

Budapest, április 12. (Saját tud. táv.) Bánffy Oszkár, a magyar tud. akadémia főtitkári segédje meghalt.

KÖZGAZDASAG.

Szőlő szárazojtási tanfolyam B.-Diószegen.

A bihar-diószegi vinczellér iskolánál az igazgatóság e hó 25., 26. és 27. szőlő száraz ojtási tanfolyamot tart, melyre nézve a vinczellér iskola igazgatósága a következő hirdetményt teszi közzé:

Hirdetmény.

Mely szerint a bihar-diószegi vinczellér iskola igazgatósága f. évi ápril hó 25., 26. és 27-ére a szőlőfásojtásának elsajátitása végett három napos tanfolyamot tart. Azzal hivja fel az érdekelteket, hogy akik a fent jelzett tanfolyamon résztvenni óhajtanak, jó éles kertészkéssel ellátva f. évi ápril 25-én, reggel 8 órakor alulirt igazgatóságnál jelentkezzenek.

A m. kir. vinczellér iskola igazgatósága.

Amidőn ezen ojtási tanfolyamot a t. szőlőbirtokosoknak ez uton tudomásukra hozzuk, felhivjuk a t. szőlőbirtokosokat, hogy azon mentől számosabban vegyenek részt s utasitsák vinczelléreiket, hogy az ojtás elsajátitása végett a tanfolyamon jelenjenek meg, továbbá kérjük a t. községi előljáróságokat, hogy a szőlő munkásosztályt is figyelmeztessék ezen tanfolyamra s hassanak oda, miszerint ezen osztályból is mentől számosabban jelenjenek meg a tanfolyamon, hogy a szőlő fásojtás helyes müveletét elsajátithassák.

Nagyvárad, 1898. ápril hó 11.

Nagy Lajos,
a biharmegyei gazdasági egyesület alelnöke.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1898. április hó 12-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 11.90. Uj 12.20. Kétsz. buza 9.20—9.50. Rozs 8.40—8.70. Arpa 6.60—6.80. Zab 7.10—7.40. Tengeri: ó 5.60. uj 5.80. Borsó 16.—. Lencse 19.—. Bab 8.50. Köleskása 12.—. Burgonya 3.40. 100 kiló lángliszt 19.90, zsemlyeliszt 19.70, fehérkenyér liszt 19.30, barnakenyér liszt 18.70, széna fuvarral 1.90, szalma 0.60 Szalona 64.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.40. 100 kiló marhahus 48.— Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34, Szilva pálinka —.85. Szesz 1.—. 1 mm. kősó 10.70, nyers fagyu 24.—. olvaszt. fagyu 32.—, szappan 23.—, birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 24.—, mész 1.30, kemény faszén 1.90, puha faszén 1.70, kendermag 9.—. köles 5.50, repcze —.—, dió 26.—, mogyoró —.—, aszu szilva 24.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 66, sertéshus 60, juh-hus 34, veres hagyma 16, fog-hagyma 32, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 16. Egy liter kőolaj 18, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —— 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1898. évi április 12-ről: Tiszta buza körülbelül 150 hltr, kétszeres buza 50 hltr, rozs 100 hltr, árpa 50 hltr. zab 50 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 450, hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 30 drb, félhizott 50, sovány 80, süldő 200, malacz 300, hizott marha —, jármas ökör 140, fejős tehén 120, borju 116, bivaly —, juh és kecske 350, ló 142.

Marha ártáblázat 1898. április 12-ről: Egy pár első rendü jármas ökör 315—340, egy pár másodrendü jármas ökör 220—280, egy pár harmadrendü jármas ökör 110—210, 1 pár fejős tehén 90—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 64—85. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 44—65, 1 drb. veres borju 10—16, 1 drb. fél éves borju 17—24, 1 drb, egy éves borju 23—32, két éves borju 34—60, 1 pár hizott sertés 54—92, 1 pár fél éves 19—24 1 pár egy éves sertés 34—48, 1 pár két éves sertés 56—86, egy jó igás ló 65—95, egy pár ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16. 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbőr 7—10.

Hivatalos árfolyamok

budapesti [illegible] 1898 április 12-én.

Magyar aranyjáradék 4%	121.75
Magyar koronajáradék	99.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	119.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	100.45
Magyar keleti vasuti államkötvény 1875-ből	122.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 5%	97.50
Itáliné ét jog megváltási kötvény	100 60
Horvát szlavon föld tehermentesitési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	160.—
[illegible] ipar és szegedi sorsjegy kölcsön	141,—
Osztrák járadék papirban	102.—
Osztrák járadék ezüstben	102.—
Osztrák járadék aranyban	122.25
Osztrák koronajáradék	102.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	143.75
Osztrák magyar bankrészvény	920.—
Magyar [illegible]bankrészvény	3 5.25
Osztrák hitelintézeti részvény	355.—
Pá is vista	344.50
20 márkás arany	951.—
Német birodalmi márka	58 75
London vistc	120.45
Páris vista	476.2½
20 márkás arany	11.74

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj czég!
Zöldfa-utcza, Zöldfa épület.

jó minőségü **voillok** 12 kr.

GOTTLIEB és UJHELYI

Nagyvárad

Zöldfa-utcza, Zöldfa-épület

1. számu bolthelyiség.

méterje 26 kr. **Ujdonság** Ruha-szövetek

Uj czég!
Zöldfa-utcza, Zöldfa épület.

Piqué, batist és mindennemü **mosóruhák.**

Ruhadiszek, ruhaszövetek és Selymek.
B é l é s á r u k.

Szepesi **vászon és asztalnemüek.**

Uj üzlet!
Zöldfa épület 1. szám.

Hazai gyártmányu **vásznak** 1 vég 30 rőf 3.50.

Dus választék
női és férfi fehérnemüekben
állandó nagy raktár
függöny és ágyteritőkben.
Szőnyeg, paplan, madracz, valamint Linoleum futó-szőnyeg.

chiffon 30 rőf 1 vég 2.50, 3, 3.50, 4, 6, 7. legfinomabb 8.35.

Uj üzlet!
Zöldfa épület 1. szám.

Nyomatott laptulajdonos: Szerb-László nyomda-részévnytársaságnál Nagyváradon